

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/37320>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Publicatie	WPNR: Weekblad voor Privaatrecht, Notariaat en Registratie
Uitgever	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Jaargang	136
Publicatiedatum	26-03-2005
Afleveringsnummer	6615
Titel	Beslag op kredietruimte: het eindspel
Auteurs	Mr. ing. A.J. Verdaas , Specialist Financiering en Zekerheden bij een financiële instelling en onderzoeker bij het Onderzoekcentrum Onderneming & Recht, Radboud Universiteit Nijmegen.
Samenvatting	Beslag op kredietruimte: het eindspel In een arrest van 29 oktober 2004 oordeelde de Hoge Raad dat beslag op kredietruimte niet mogelijk is. Een analyse van en enkele opmerkingen over de motivering van het arrest.
Trefwoorden	Beslag Kredietovereenkomst
Paginanummers	244-248
Rubriek	Artikel

WPNR 2005(6615) Beslag op kredietruimte: het eindspel

Beslag op kredietruimte: het eindspel

I. Inleiding

Naar aanleiding van een uitspraak van het Duitse Bundesgerichtshof[[noot:1](#)] is in het recente verleden in de juridische literatuur hevig en uitgebreid gediscussieerd over de vraag of beslag kan worden gelegd op kredietruimte.[[noot:2](#)] Onder kredietruimte verstaat men in die discussie het gedeelte van het door een bank met de kredietnemer overeengekomen, maar door de kredietnemer niet opgenomen krediet. In geval van een krediet in rekening-courant is dat het verschil tussen een voor de rekening-courant van de kredietnemer op grond van een kredietovereenkomst geldende kredietlimiet en het debetsaldo dat die rekeningcourant op enig moment daadwerkelijk vertoont.

In de na de opening van deze discussie gewezen lagere jurisprudentie is de vraag of kredietruimte vatbaar is voor derdenbeslag onder een bank uiteenlopend beantwoord. Rechtbanken beantwoordden deze vraag een aantal bevestigend en een aantal malen ontkennend.[[noot:3](#)] Hof 's-Hertogenbosch oordeelde dat beslag op kredietruimte niet mogelijk is.[[noot:4](#)]

‘(...) wie één horloge heeft, weet hoe laat het is. Maar wie er twee heeft, weet het niet’.[[noot:5](#)]

Voor alle betrokkenen (beslagleggers, kredietnemers ten laste van wie beslag was gelegd en banken) was de onduidelijkheid die bestond over de mogelijkheid om beslag te leggen op kredietruimte en de gevolgen daarvan hoogst ongelukkig.

Van het hierboven genoemde arrest van Hof 's-Hertogenbosch werd cassatie ingesteld. In zijn arrest van 29 oktober jl. verwierp de Hoge Raad dit cassatieberoep.[[noot:6](#)] Door dit arrest van de Hoge Raad is vast komen te staan dat beslag op kredietruimte naar Nederlands recht niet mogelijk is.

In deze bijdrage bespreek ik allereerst de motivering van het arrest van de Hoge Raad door (in paragraaf II) te laten zien hoe de Hoge Raad stapsgewijs tot zijn oordeel is gekomen. Vervolgens maak ik (in paragraaf III) over onderdelen van de motivering enkele opmerkingen. Ik sluit af met een algemene overweging (paragraaf IV).

II. De motivering van de Hoge Raad

De motivering van de Hoge Raad bevat twee zelfstandige gronden waarop beslag op kredietruimte wordt afgewezen. De eerste grond (zie hierna paragraaf II.1-II.3) bestaat uit drie stappen waarin de Hoge Raad eerst uitlegt hoe een geldvordering uit een kredietovereenkomst ontstaat en vervolgens aangeeft waarom beslag op zo een vordering niet mogelijk is. In de tweede grond (zie hierna paragraaf II.4) betreft de Hoge Raad de positie van de derdebeslagene in zijn motivering. Voor de goede orde: ik geef in deze paragraaf slechts de door de Hoge Raad gegeven motivering weer, ook indien ik daar kritiek op heb. Mijn kritiek volgt in paragraaf III.

II.1 Door het sluiten van een kredietovereenkomst ontstaat een wilsrecht van de kredietnemer dat de beslaglegger niet kan uitoefenen

Door het sluiten van de kredietovereenkomst ontstaat het recht van de kredietnemer om het krediet ‘af te roepen’, het recht om het krediet uit te laten betalen aan hemzelf of een door hem aangewezen derde. Dit recht van de kredietnemer is een wilsrecht. Dit wilsrecht kan om twee redenen niet worden uitgeoefend door de beslaglegger die derdenbeslag legt onder een bank op al hetgeen de kredietnemer van deze bank te vorderen heeft of rechtstreeks uit een bestaande rechtsverhouding te vorderen zal krijgen.[\[noot:7\]](#)

De eerste reden waarom het wilsrecht tot afroep van het krediet niet door de beslaglegger kan worden uitgeoefend, is dat het een onoverdraagbaar recht is. De tweede reden is dat de aard van dit wilsrecht zich tegen uitoefening door een beslaglegger verzet. De aard van het wilsrecht tot afroep van het krediet verzet zich tegen uitoefening door een beslaglegger omdat de bank haar schuld aan de kredietnemer, die door uitoefening van het wilsrecht ontstaat, mag verrekenen met haar vordering op de kredietnemer die daardoor eveneens ontstaat. Het is aannemelijk dat de bank tot verrekening zal overgaan. Uitoefening van het wilsrecht door de beslaglegger is bijgevolg zinledig omdat, zo begrijp ik de Hoge Raad, een voor verhaal door de beslaglegger vatbare vordering daardoor niet zal ontstaan.

II.2 De geldvordering uit hoofde van een kredietovereenkomst is toekomstig totdat de kredietnemer het krediet ‘afroept’

Door het enkele sluiten van een kredietovereenkomst tussen een kredietnemer en een bank ontstaat geen (voorwaardelijke) geldvordering van de kredietnemer op de bank. Een geldvordering van de kredietnemer uit de kredietovereenkomst ontstaat doordat -en is bijgevolg toekomstig totdat- hij zijn wilsrecht tot uitbetaling van het krediet uitoefent.

II.3 De toekomstige geldvordering uit hoofde van een kredietovereenkomst is niet vatbaar voor beslag

Zou beslag mogelijk zijn op de toekomstige geldvordering uit een kredietovereenkomst en zou de kredietnemer na zo een beslag zijn wilsrecht tot uitbetaling van het krediet uitoefenen, dan zou die geldvordering niet worden voldaan aan de kredietnemer of de door de

kredietnemer aangewezen derde. De beslagen bank zou de voldoening opschorten zolang het beslag niet is opgeheven en, in geval van een executoriaal beslag, de vordering voldoen aan de beslaglegger.

Is zo een beslag mogelijk, dan zal een kredietnemer nadat ten laste van hem beslag is gelegd, zijn wilsrecht tot uitbetaling van het krediet echter niet meer uitoefenen, zodat verhaal op de beslagen toekomstige vorderingen door de beslaglegger nooit zal plaatsvinden. Een dergelijk beslag waardoor de gehele kredietruimte van de kredietnemer voor onbepaalde tijd, of althans totdat het beslag is opgeheven, wordt geblokkeerd zonder dat verhaal daarop door de beslaglegger zal plaatsvinden, moet worden afgewezen omdat een dergelijk beslag door de wetgever niet is gewild en daardoor in strijd is met de bedoeling van de wetgever.[\[noot:8\]](#)

II.4 Beslag op kredietruimte is daarnaast te bezwaarlijk voor de beslagen bank

Voor beslag onder derden geldt de in de rechtspraak aanvaarde regel dat de derdebeslagene door het beslag niet in een slechtere positie mag komen te verkeren.[\[noot:9\]](#) Zou beslag op de geldvordering die ontstaat doordat de kredietnemer zijn wilsrecht uitoefent mogelijk zijn, dan zou het risico dat een bank een betaling doet die haar tegenover de beslaglegger niet bevrijdt groter zijn dan op grond van deze regel aanvaardbaar is. Ook om deze reden moet beslag op kredietruimte worden afgewezen.

III. Enkele opmerkingen over de motivering van het arrest

III.1 Het recht om het krediet af te roepen is een persoonlijk recht van de kredietnemer

De overweging van de Hoge Raad dat het wilsrecht van de kredietnemer om het krediet uit te laten betalen niet vatbaar is voor beslag omdat het een onoverdraagbaar recht is, lijkt mij een vergissing. Algemeen aanvaard is dat onoverdraagbaarheid van een *vorderingsrecht* aan beslag daarop niet in de weg staat.[\[noot:10\]](#) Als een onoverdraagbaar vorderingsrecht niet vatbaar zou zijn voor beslag, dan zouden de schuldeiser en de schuldenaar van een vorderingsrecht verhaal daarop door middel van beslag eenvoudig onmogelijk kunnen maken door onoverdraagbaarheid van de vordering overeen te komen.[\[noot:11\]](#) Wel kan een vorderingsrecht naar zijn aard niet voor beslag vatbaar zijn[\[noot:12\]](#), hetgeen in het algemeen het geval zal zijn als de aard van de vordering zich tegen inning door een ander dan de schuldeiser verzet.[\[noot:13\]](#) Dat een *wilsrecht* niet voor beslag onder een derde vatbaar is, komt doordat uitsluitend *vorderingsrechten* voor beslag vatbaar zijn.[\[noot:14\]](#)

Het oordeel van de Hoge Raad dat de aard van het wilsrecht van de kredietnemer zich tegen uitoefening door een beslaglegger verzet, onderschrijf ik. De motivering van dit oordeel door de Hoge Raad, dat de verrekeningsmogelijkheid van de bank de uitoefening van dit wilsrecht zinledig maakt, onderschrijf ik niet. Ik meen dat een bank die krediet verstrekt de vordering van de kredietnemer tot uitbetaling van dat krediet in het algemeen niet zal mogen verrekenen met de vordering die door uitbetaling van het krediet ontstaat of zou ontstaan. Eén van de essentialia van een kredietovereenkomst is, dat de bank van verhaal van haar vordering op de kredietnemer afziet zolang de kredietnemer voldoet aan de in de kredietovereenkomst opgenomen voorwaarden of de daaraan verbonden tijdsbepaling niet is verstreken.

Dat de bank op grond van de Algemene Bankvoorwaarden haar niet-opeisbare vorderingen op de kredietnemer mag verrekenen met haar schulden aan de kredietnemer indien op de vorderingen van de kredietnemer op de bank beslag wordt gelegd[\[noot:15\]](#), betekent niet

noodzakelijk dat de bank dat ook zal (willen) doen. Ook indien beslag wordt gelegd op een vordering van een cliënt terzake van een positief saldo gaat een bank in de praktijk niet steeds over tot verrekening van haar tegenvorderingen.

Mijns inziens kan het wilsrecht van de kredietnemer niet door de beslaglegger worden uitgeoefend omdat aannemelijk is dat de bank en de kredietnemer de bedoeling hebben gehad dat uitsluitend de kredietnemer het wilsrecht tot uitbetaling van de kredietruimte kan uitoefenen. Anders dan bij voor beslag vatbare vorderingsrechten het geval is, kunnen partijen ten aanzien van niet voor beslag vatbare wilsrechten, met werking jegens derden, overeenkomen dat deze niet door derden kunnen worden uitgeoefend; zij kunnen van een wilsrecht door een beding een persoonlijk recht maken.[\[noot:16\]](#)

III.2 De geldvordering van de kredietnemer is toekomstig totdat hij zijn wilsrecht uitoefent

In zijn noot onder het arrest SOS/ABN[\[noot:17\]](#) heeft Kleijn voorgesteld om een vordering met een toekomstig element in zich als een toekomstige vordering aan te merken indien

“(…) nog een element, afkomstig van de debiteur (…) of van de crediteur ontbreekt (…)”.

Een vordering met een toekomstig element in zich is volgens Kleijn daarentegen een bestaande vordering, indien een extern element ontbreekt, zoals een voorwaarde of een tijdsbepaling. Uit een aantal na het arrest SOS/ABN door de Hoge Raad gewezen arresten blijkt niet dat de Hoge Raad het ‘Kleijn-criterium’ expliciet heeft erkend of verworpen.[\[noot:18\]](#) Wel leidt toepassing van het ‘Kleijn-criterium’ op deze arresten tot hetzelfde oordeel als het oordeel van de Hoge Raad.

Een vreemde eend in de bijt is het arrest Da Costa Gomez-Brandao/Joral.[\[noot:19\]](#) In dit arrest overweegt de Hoge Raad dat de regresvordering van de borg op de hoofdschuldenaar vóórdat de borg heeft betaald een voorwaardelijk bestaande vordering is. Volgens het ‘Kleijn-criterium’ is een dergelijke vordering echter een toekomstige vordering. De borg heeft het verdwijnen van het toekomstige element van de regresvordering tot op zekere hoogte in de hand: de vordering wordt tegenwoordig doordat de borg betaalt.[\[noot:20\]](#) Van het ‘Kleijn-criterium’ kan niet zonder meer worden gezegd dat dit het geldende recht weergeeft. Ook zal niet steeds vaststaan of voor het wegnemen van het toekomstige element van een vordering (mede) een van de debiteur of de crediteur afkomstig element nodig is. Het ‘Kleijn-criterium’ is geen heldere maatstaf en geeft voor veel, maar niet voor alle gevallen duidelijkheid.[\[noot:21\]](#)

Een voor alle gevallen duidelijkheid verschaffend criterium dat, gelet op de consequenties die het al dan niet toekomstig zijn van een vordering kan hebben[\[noot:22\]](#), steeds leidt tot een redelijke uitkomst ben ik in de literatuur nog niet tegen gekomen. Vooralsnog ben ik er daarom voor om het ‘Kleijn-criterium’ te blijven hanteren. Het oordeel van de Hoge Raad dat de vordering van een kredietnemer uit een kredietovereenkomst toekomstig is totdat de kredietnemer zijn wilsrecht heeft uitgeoefend, is met dit criterium in overeenstemming.

III.3 De vatbaarheid voor beslag van de toekomstige geldvordering uit hoofde van een kredietovereenkomst

Met de overweging van de Hoge Raad dat beslag op een toekomstige vordering uit een kredietovereenkomst moet worden afgewezen om de reden dat een dergelijk beslag niet tot

verhaal zal leiden verenig ik mij gaarne. Verwacht mag worden dat de kredietnemer die de (pretense) vordering van de beslaglegger niet vrijwillig voldoet, zijn wilsrecht tot het laten ontstaan van een vordering uit de kredietovereenkomst met zijn bank niet zal uitoefenen indien die vordering onder het beslag zou vallen. Een dergelijk beslag zou bijgevolg niet tot verhaal leiden zodat het belangrijkste doel van het beslag, verhaal op het beslagen goed[noot:23], niet wordt bereikt. Reeds hieruit volgt dat beslag op kredietruimte niet mogelijk is.

Opmerkelijk vind ik dat de Hoge Raad niet volstaat met het argument dat een dergelijk beslag niet tot verhaal zou leiden, maar daar met een beroep op de wetsgeschiedenis aan toevoegt dat het beslag op de kredietruimte van de beslagdebiteur zou leiden tot het ongewenste gevolg dat zijn volledige kredietruimte voor onbepaalde tijd wordt geblokkeerd, waardoor een dergelijk beslag in weinig zou verschillen van het algemene beslag dat het gevolg is van een faillissement.[noot:24]

De eerste reden waarom ik deze overweging opmerkelijk vind is, dat een beslag op kredietruimte niet zonder meer gelijk te stellen is met een beslag op al de toekomstige vorderingen en zaken van de beslagdebiteur.

Er is een tweede reden waarom ik deze overweging opmerkelijk vind. De door de Hoge Raad aangehaalde reden om beslag op kredietruimte af te wijzen, is de reden waarom de wetgever beslag op toekomstige goederen slechts in beperkte mate mogelijk heeft gemaakt. De wetgever heeft beslag op toekomstige zaken om deze reden afgewezen en beslag op toekomstige vorderingen beperkt tot toekomstige vorderingen die *rechtstreeks voortvloeien* uit een ten tijde van het beslag reeds bestaande rechtsverhouding.[noot:25] Deze bedoeling van de wetgever acht ik een reden om *rechtstreeks voortvloeien uit een bestaande rechtsverhouding* in de in art. 475 lid 1 Rv bedoelde zin beperkt uit te leggen.[noot:26] De Hoge Raad overweegt echter niet, dat de toekomstige vordering van een kredietnemer uit een kredietovereenkomst met zijn bank niet rechtstreeks voortvloeit uit een bestaande rechtsverhouding.

Uit de overweging van de Hoge Raad[noot:27] dat de toekomstige vordering uit een kredietovereenkomst zijn onmiddellijke grondslag vindt in de kredietovereenkomst, lijkt zelfs te kunnen worden afgeleid dat een dergelijke vordering volgens de Hoge Raad rechtstreeks voortvloeit uit een bestaande rechtsverhouding, nu onder het vóór 1992 geldende recht een vordering met een toekomstig element in zich voor beslag vatbaar was indien deze een onmiddellijke grondslag had in een bestaande rechtsverhouding.[noot:28] Dat de Hoge Raad dit inderdaad bedoeld heeft mag mijns inziens niet uit het arrest worden afgeleid, nu de Hoge Raad geen verband legt met het thans geldende criterium ‘rechtstreeks voortvloeien uit een bestaande rechtsverhouding’.

Opvallend vind ik dat de Hoge Raad enkele malen van betaling aan de beslaglegger rept[noot:29], waar in de wet is bepaald dat het onder het beslag verschuldigde door de derdebeslagene aan de deurwaarder moet worden betaald.[noot:30] Een betaling aan de deurwaarder zou uitsluitend een betaling aan de beslaglegger zijn, als de deurwaarder als onmiddellijk vertegenwoordiger van de beslaglegger zou moeten worden beschouwd. Het is om een aantal redenen niet aannemelijk dat de deurwaarder onmiddellijk vertegenwoordiger van de beslaglegger is, maar dat hij als lasthebber van de beslaglegger optreedt en daarbij tevens enkele door de wet aan hem opgedragen taken uitoefent.

Ik noem twee redenen waarom de deurwaarder niet als onmiddellijk vertegenwoordiger van de beslaglegger mag worden beschouwd. De eerste reden is, dat door betaling aan de deurwaarder niet zonder meer de beslaglegger wordt voldaan. Mogelijk zijn er andere rechthebbenden op het door de deurwaarder geïnde[noot:31] en moet hij dit onder hen verdelen. De tweede reden is, dat de deurwaarder zijn bevoegdheden mede ontleent aan de wet en niet uitsluitend aan de beslaglegger, die zelf niet inningsbevoegd is.[noot:32]

III.4 Ook een vordering die reeds is ontstaan, maar nog niet is voldaan als het beslag wordt gelegd wordt niet door het beslag getroffen

De door de Hoge Raad gegeven regel dat de derdebeslagene door een onder hem gelegd beslag niet in een slechtere positie mag komen, gaf de Hoge Raad eerder in het arrest De Jong Vlees/Carnifour.[noot:33] De derdebeslagene wordt tegen zijn wil betrokken bij een geschil tussen de beslaglegger en de beslagdebiteur, maar is desondanks verplicht het beslag correct af te wikkelen. Hij loopt daarbij het risico niet-bevrijdend te betalen aan de beslaglegger of de beslagdebiteur. Het gerechtvaardigde belang van de derdebeslagene dat dit risico beperkt blijft, lijkt de ratio achter de door de Hoge Raad gegeven regel te zijn.

Dat de derdebeslagene aan de innende deurwaarder niet meer behoeft te voldoen dan aan zijn schuldeiser spreekt voor zich. De door de Hoge Raad gegeven regel impliceert mijns inziens ook, dat de kosten en de risico's van de afwikkeling van een beslag voor de derdebeslagene beperkt moeten blijven. Ik leid dat af uit de door de Hoge Raad gesanctioneerde mogelijkheid dat de derdebeslagene een naar aanleiding van het beslag afgelegde foutieve verklaring herstelt.[noot:34] Gelet op de wetsbepalingen die de positie van de derdebeslagene beschermen[noot:35], lijkt dit ook het uitgangspunt van de wetgever te zijn.

Dat de Hoge Raad beslag op kredietruimte mede afwijst omdat het risico van een tegenover de beslaglegger nietbevrijdende betaling te groot is, is in overeenstemming met de hiervoor gegeven uitleg van de regel dat de derdebeslagene door het beslag niet in een slechtere positie mag geraken. Dit oordeel van de Hoge Raad getuigt van een goed oog voor de praktijk.

Zou een beslag op toekomstige vorderingen tot uitbetaling van overeengekomen kredietruimte mogelijk zijn, dan zou dat grote praktische, administratieve problemen voor de beslagen bank opleveren. Na elk op een kredietruimte gelegd beslag zou de bank nauwkeurig moeten bijhouden of de kredietnemer na het beslag een beroep doet op zijn wilsrecht tot uitbetaling van het krediet en zo ja voor welk bedrag. Dit bedrag zou de bank namelijk moeten 'reserveren' voor de beslaglegger. Voor wie zich realiseert hoe een kredietnemer zijn wil tot opname van het krediet kan uiten is duidelijk dat dit voor de bank ondoenlijk zou zijn. Iedere poging om met een pinpas een betaling te doen of bij een geldautomaat geld op te nemen is te beschouwen als zo een wilsuiting. Mede gelet op het grote aantal beslagen dat onder banken pleegt te worden gelegd[noot:36], zou het voor banken ondoenlijk of slechts tegen zeer hoge kosten mogelijk zijn om een en ander te administreren.

Uit de motivering van de Hoge Raad leid ik af dat ook een vordering van een kredietnemer uit zijn kredietovereenkomst die is ontstaan voordat het beslag werd gelegd, maar die nog niet is tenietgegaan omdat zij nog niet door de bank is voldaan, niet door het beslag wordt getroffen, temeer nu de Hoge Raad expliciet bevestigt dat een beslag onder een bank uitsluitend het dan aanwezige creditsaldo treft.

IV. Besluit

Bij de motivering van het arrest van de Hoge Raad heb ik enkele kritische kanttekeningen gemaakt. Aan de discussie over de vragen of beslag op kredietruimte mogelijk is en, indien zo een beslag mogelijk zou zijn, waarop een dergelijk beslag precies rust en wat de gevolgen daarvan zouden zijn, heeft de Hoge Raad met dit arrest een einde gemaakt. Hij heeft daardoor op gepaste wijze en met oog voor de mogelijke maatschappelijke gevolgen van zijn oordelen invulling gegeven aan zijn rechtsvormende taak.

[1]

BGH, 29 maart 2001, Urteil IX ZR 34/00, *ZIP* 19/2001, p. 825-828; de uitspraak is te raadplegen via internet: (<http://www.rwsverlag.de/bgh-free/volltex3/vo75814.htm>), datum inzage 29 november 2004.

[2]

De grotendeels in de kolommen van dit tijdschrift gevoerde discussie werd geopend door R.D. Vriesendorp, 'Beslag op overeengekomen kredietruimte', *WPNR* (2001) 6455, p. 719-721. Met betrekking tot het grote aantal publicaties dat nadien is gevolgd verwijs ik naar de meest recente, van uitgebreide literatuurverwijzingen voorziene publicatie die over dit onderwerp verscheen: D.J. van der Kwaak, 'De plaats van het beslag op kredietruimte in ons recht', *TvI* 2004, 31, p. 132. In het wat verdere verleden werd de vraag of beslag op kredietruimte mogelijk is behandeld door H.G. van Everdingen, 'Kredietovereenkomst en derdenbeslag onder de bank', in: J.M.M. Maeijer, L.H. Slikhuis en R.J.C. van Helden (red.) *De bankier als jurist tegen wil en dank* (Langman-bundel), Deventer: Kluwer 1991, p. 41-55.

[3]

Zie voor een overzicht van deze vonnissen Van der Kwaak (zie noot 2).

[4]

Hof 's-Hertogenbosch 8 april 2003, *JOR* 2003, 132 m.nt. A.J. Verdaas en m.nt. P.C. Voûte.

[5]

Rogie Wieg, *Souffleurs van de duivel*, Amsterdam: Uitgeverij G.A. van Oorscot 1996, p. 103.

[6]

HR 29 oktober 2004, *RvdW* 2004, 123; *JOR* 2004, 338 m.nt. A. van Hees; *JBPR* 2004, 68 m.nt. A.W. Jongbloed. De noot van Jongbloed bevat een uitgebreid overzicht van de literatuur en de jurisprudentie over de mogelijkheid van beslag op kredietruimte, gerangschikt naar de te onderscheiden opvattingen.

[7]

Art. 475 Rv, voor wat betreft conservatoir beslag art. 475 jo 718 Rv.

[8]

De Hoge Raad verwijst naar en citeert uit *Parl. Gesch. Wijziging Burg. Rechtsvordering e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6)*, p. 158.

[\[9\]](#)

De Hoge Raad verwijst naar zijn arrest van 30 november 2001, *NJ* 2002, 419 m.nt. HJS, *JOR* 2002, 23 m.nt. JJvH (De Jong Vlees/Carnifour), waarin hij deze regel eerder gaf.

[\[10\]](#)

Zie: L.P. Broekveldt, *Derdenbeslag* (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 2003, par. 3.7.2.4; *Parl. Gesch. Wijziging Burg. Rechtsvordering e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6)*, p. 161.

[\[11\]](#)

Art. 3:83 lid 2 BW.

[\[12\]](#)

Art. 475a lid 1 Rv.

[\[13\]](#)

Vergelijk L.P. Broekveldt, par. 3.7.2.4 (zie noot 10).

[\[14\]](#)

Art. 475 Rv; in dezelfde zin S.C.J.J. Kortmann in zijn noot onder Pres. Rb. Utrecht 6 september 2001, *NJ* 2002, 70 (Melinga/McGregor c.s.).

[\[15\]](#)

Art. 19 Algemene Bankvoorwaarden.

[\[16\]](#)

In dezelfde zin S.C.J.J. Kortmann in zijn noot onder Pres. Rb. Utrecht 6 september 2001, *NJ* 2002, 70 (Melinga/McGregor c.s.); vergelijk ook N.E.D. Faber in zijn noot onder dit vonnis, *JOR* 2001, 246.

[\[17\]](#)

HR 26 maart 1982, *NJ* 1982, 615.

[\[18\]](#)

HR 11 oktober 1985, *NJ* 1986, 68 (Kramer q.q./NMB); HR 16 juni 1995, *NJ* 1996, 508, m.nt. WMK (Ontvanger/Rabo); HR 30 januari 1987, *NJ* 1987, 530, m.nt. G (WUH/Emmerig q.q.); HR 25 maart 1988, *NJ* 1989, 200, m.nt. WMK (Staal/Ambags q.q.); HR 5 januari 1990, *NJ* 1990, 325, (Dubbeld/Laman).

[\[19\]](#)

HR 3 mei 2002, *JOR* 2002, 111 m.nt. F.J.P. van den Ingh en m.nt. JJvH.

[\[20\]](#)

N.E.D. Faber, 'Enige beschouwingen over het ontstaan van regresvorderingen', *NTBR* 1995, p. 35-40, heeft betoogd dat een regresvordering tot het moment waarop deze ten laste van de borg wordt gedelgd toekomstig is.

[\[21\]](#)

Vergelijk: M.A. Blom, *Zekerheidscessie en stille verpanding van toekomstige vorderingen* (NIBE-Bankjuridische Reeks nr. 2), Amsterdam: NIBE 1989, p. 9-10; H.L.E. Verhagen en M.H.E. Rongen, *Cessie. Preadviezen uitgebracht voor de vereniging voor Burgerlijk Recht*, Deventer: Kluwer 2000, p. 45; J.C. Out, 'Bestaande en (nog) niet bestaande vorderingen', *Groninger opmerkingen en mededelingen* 2003, p. 91-93.

[\[22\]](#)

Zoals het in de boedel vallen van een toekomstige vordering die door een failliet voor zijn faillissement bij voorbaat is geleverd: art. 35 lid 2 Fw.

[\[23\]](#)

Vergelijk *Parl. Gesch. Wijziging Burg. Rechtsvordering e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6)*, p. 158.

[\[24\]](#)

Vergelijk *Parl. Gesch. Wijziging Burg. Rechtsvordering e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6)*, p. 158.

[\[25\]](#)

Art. 475 lid 1 BW; *Parl. Gesch. Wijziging Burg. Rechtsvordering e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6)*, p. 157-158.

[\[26\]](#)

A.J. Verdaas, 'Beslag op kredietruimte: 'De wil is oneindig, de bevrediging beperkt.', *TvI* 2002, p. 35-38.

[\[27\]](#)

R.o. 3.5.

[\[28\]](#)

Vergelijk Hoge Raad 25 februari 1932, *NJ* 1932, p. 301 m.nt. P.S. (Loonbeslag-arrest).

[\[29\]](#)

In ieder geval in de rechtsoverwegingen 3.6 en 3.7.

[\[30\]](#)

Art. 477 lid 1 Rv.

[\[31\]](#)

Zoals een pandhouder of een andere beslaglegger; vergelijk HR 23 april 1999, *NJ* 2000, 30 m.nt. HJS.

[\[32\]](#)

Zie in dezelfde zin, stevig en uitgebreider onderbouwd, met verdere bronverwijzingen: S.E. Bartels, *De titel van overdracht in driepartijenverhoudingen* (diss. Utrecht), Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2004, par. 4.5.1.1-4.5.1.2.

[\[33\]](#)

HR 30 november 2001, *NJ* 2002, 419 m.nt. HJS, *JOR* 2002, 23 m.nt. JJvH.

[\[34\]](#)

HR 30 november 2001, *NJ* 2002, 419 m.nt. HJS, *JOR* 2002, 23 m.nt. JJvH (De Jong Vlees/Carnifour).

[\[35\]](#)

Zie bijvoorbeeld art. 475i en 478 lid 2 Rv.

[\[36\]](#)

Bij een (middel)grote bank zijn dat er tientallen per dag. Organisaties met veel debiteuren, zoals aanbieders van mobiele telefonie, leggen onder een bank regelmatig honderden beslagen ineens.